

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3195/2025. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 227. § (3) bekezdésének „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban lévő büntetőügyben eljáró bíró (a továbbiakban: indítványozó) a 2025. január 15-én meghozott 16.B.21.337/2023/19. számú végzéssel a büntetőeljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 227. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében.
- [2] Az Alkotmánybíróság hivatalvezető-helyettesének tájékoztató levelét követően az indítványozó egyedi normakontroll kezdeményezését akként pontosította, hogy a Btk. 227. § (3) bekezdésének „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri.
- [3] Az indítványozó szerint e jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése alapján megállapítható.
- [4] 1.1. Az indítványban foglaltak szerint az alapügyben – az indítványozó által – felfüggesztett büntetőeljárás a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 787. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján pótmagánvádra indult.
- [5] A pótmagánvádló – az indítványban részletezett – vádindítványa szerint a vádlott elkövette a Btk. 219. § (1) bekezdés *a)* pontjába ütköző személyes adattal visszaélés vétségét. A vádindítvány szerint a vádlott az internetes újságban 2022. március 6-án 19 órakor megjelent újságcikkében idézte – egy bíróság előtt indult bontóperben beszerzett igazságügyi pszichológus szakértői véleményből – a pótmagánvádló által a munkájával kapcsolatban elmondottakat.
- [6] Ennek értelmében a pótmagánvádló a pszichológus szakértőnek a szakértői vizsgálatok akként nyilatkozott, hogy a politikai pályára lépve sikereket ért el, mivel az önkormányzati választásokon három polgármesternek is részt vett a szakmai stábjának a vezetésében. A pszichológus szakértői vizsgálatok a pótmagánvádló részletezte, hogy a választási kampány során sajtómegjelenésekben segített a jelölteknek, videókat gyártott, amelyek sikeresek voltak, mivel öt választásból ötöt megnyert, az általa támogatott jelöltek mind polgármesterek lettek. A pótmagánvádló ezen szakértői vizsgálat során azt is elmondta, hogy a szakvélemény készítésekor jobban keresett, mint valaha, mivel az egyik települési önkormányzat a legkomplexebb csomagot rendeli meg tőle és az általa felügyelt cégektől, továbbá egy másik települési önkormányzat polgármesterének is tanácsadóként dolgozik, valamint egy további települési önkormányzat polgármesterét is felhívta.
- [7] A cikkből nem derül ki, hogy ezen állításokat a pótmagánvádló egy pszichológus szakértői vizsgálat keretében mondta el.
- [8] A pótmagánvádló a vádindítványban továbbá utalt arra is, hogy a fentiekben hivatkozott peres eljárás tárgyalásáról a bíróság a nyilvánosságot kizárta, a tárgyaláson kizárólag a peres felek és jogi képviselőik voltak jelen, a hivatkozott szakvéleményt pedig sem a pótmagánvádló sem a jogi képviselője nem adták ki harmadik személyek részére. A pótmagánvádló a vádindítványban egyúttal azt is kifejtette, hogy ezen újságcikkben megjelent nyilatkozatára a későbbiekben más írások is hivatkoztak, arra egy átfogó lejáratozó kampány épült, valamint két települési önkormányzat a pótmagánvádlóval tervezett együttműködéstől ezen újságcikk hatására elállt, így a pótmagánvádlót jelentős érdeksérelem érte.

- [9] 1.2. Az eljáró bíróság a 2024. október 11-i előkészítő ülésén hozott II. számú végzésében a Be. 495. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vád szerinti minősítéstől eltérően a Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző becsületsértés vétségének minősülhet.
- [10] Ha a bizonyítási eljárás eredményeként a vád tárgyává tett cselekmény bizonyítást nyer, akkor a bíróságnak vizsgálnia kell, a cselekmény bűncselekményt valósít-e meg. Amennyiben a cselekmény bűncselekmény, úgy a bíróságnak el kell döntenie, hogy az a Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző becsületsértés vétségét kimeríti-e. Ez esetben a bíróságnak azt is vizsgálnia szükséges, hogy a Btk. 227. § (3) bekezdésében nevesített büntethetőséget kizáró ok megállapítható-e.
- [11] 1.3. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy törvényhozó 2023. június 2. napjától kezdődő hatállyal módosította a Btk. 227. §-át, s a Btk. 227. § (3) bekezdéseként új rendelkezést iktatott be.
- [12] A Btk. 227. § (3) bekezdése szerint nem büntetendő becsületsértés miatt annak a cselekménye, aki az (1) bekezdésben meghatározottakat a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, feltéve, hogy cselekménye nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérlő tagadására.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint ez a büntethetőséget kizáró ok az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik.
- [14] 1.4. Az indítványozó indokai szerint a Btk. 227. § (3) bekezdése alapján nem társadalomra veszélyes azon elkövető magatartása, aki a cselekményt sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, viszont társadalomra veszélyes és büntetni rendelt annak magatartása, aki ugyanezt a cselekményt nem sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítja meg.
- [15] Ehhez képest a törvény a büntetőjogi védelem szempontjából külön homogén csoportként kezeli azokat az elkövetőket, akik a tényállásszerű magatartást sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítják meg, és külön azokat az elkövetőket, akik e cselekményeket más módon követik el.
- [16] Az indítványozó szerint azonban a norma szövegében a „közügyek szabad megvitatása körében” kitétel mindazon személyekre vonatkozó, akik a véleménynyilvánítás szabadságával, mint alapjoggal élve követnek el olyan cselekményt, amely a becsületsértés törvényi tényállásába illeszkedik.
- [17] Ehhez képest a törvény különbséget tesz az egyébként a véleménynyilvánítás szabadságát gyakorló, bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító személyek között a tekintetben, hogy e cselekményüket milyen módon valósítják meg.
- [18] Az indítványozó szerint a Btk. 227. § (3) bekezdése „eltérően kezeli azokat a személyeket, akik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében deklarált véleménynyilvánítás szabadságával mint úgynevezett kommunikációs anyajoggal sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján, tehát az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságot gyakorolva élnek, mint azokat, akik a véleménynyilvánítás szabadságával más módon élnek”.
- [19] Az indítványozó utalt arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadságán, mint anyajogon nem csupán a sajtószabadság alapul, hanem az Alaptörvény VIII. cikkében deklarált gyülekezési és egyesülési szabadság, az Alaptörvény X. cikkében foglalt művészi, irodalmi alkotás, valamint a tudományos kutatás szabadsága, vagy az Alaptörvény XXV. cikkében deklarált úgynevezett petíciós jog is.
- [20] Az indítványozó álláspontja szerint a különbségtétel nem magyarázható más alapjog érvényesülésének az elősegítésével, sem pedig más objektív, észszerű indokkal.
- [21] Az indítvány szerint a jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg, hogy egy cselekményt büntetendőnek nyilvánít-e vagy sem. A jogalkotó tehát dönthet úgy, hogy büntetlenséget biztosít azoknak a személyeknek, akik a közügyek szabad megvitatása körében a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérlő tagadására nem irányuló, egyébiránt becsületsértő kijelentéseket tesznek, azonban a szabályozás során az Alaptörvény XV. cikkében deklarált egyenlő bánásmód követelményét a jogalkotónak meg kell tartania, vagyis a jogszabály nem lehet diszkriminatív.
- [22] A sérelmezett mondatrész megsemmisítése esetén a Btk. 227. § (3) bekezdésében foglalt büntethetőséget kizáró ok olyan szöveggel maradna hatályban, amely az egyenlő bánásmód alkotmányos követelményének megfelelően. Ezáltal nem csak azok élveznének büntetlenséget, akik a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítanak meg a becsületsértés törvényi tényállásába illeszkedő, a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérlő tagadására nem irányuló cselekményt, hanem azok is, akik mindezt nem sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján tennék meg.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint a szabályozás azért sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését, mert bár a jogalkotó meghatározott feltételek esetén büntetlenséget biztosított a becsületsértést elkövetők számára,

ezt azonban nem általánosan, hanem csak azon elkövetők vonatkozásában tette, akik sajtótermék vagy média-szolgáltatás útján valósítják meg a törvényi tényállást.

- [24] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, valamint az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [25] 2.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; a kérelem akkor határozott, ha megfelel az (1b) bekezdésben foglalt feltételeknek.
- [26] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [27] Az indítvány indokolja, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miatt ellentétes az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [28] 2.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait.
- [29] Az indítvány nem tesz eleget ennek a követelménynek, a következők szerint.
- [30] Az Alkotmánybíróság 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében (a továbbiakban: Abv.) részletesen vizsgálta, hogy melyek azok a feltételek, amelyeknek az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványoknak meg kell felelniük.
- [31] A döntés hangsúlyozta: „[a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel az Alkotmánybíróság eljárásait, a hatáskörébe tartozó ügyeket, ezért – szemben a korábbi Alkotmánnyal – az alkotmánybírósági eljárások típuskényszerének tiszteletben tartása közvetlen és megkerülhetetlen alkotmányos követelmény. Az Alkotmánybíróság, a 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően, »az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti« {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját – a jogszabályok vagy bírói döntések és az Alaptörvény, illetve nemzetközi szerződések összhangját – köteles vizsgálni, de – amint erre más döntésében rámutatott – nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a 24. cikk (9) bekezdésének felhatalmazása alapján elfogadott Abtv.-ből, illetve a 24. cikk (2) bekezdésének g) pontjának felhatalmazása alapján más sarkalatos törvényből következő feltételeknek {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [7]}” {ld. Abv. Indokolás [9]}.
- [32] Az Abtv. 25. §-a önálló címként – „[b]írói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt” – meghatározza az ügytípusra vonatkozó különös szabályokat, amelyeket az Abtv. 51–52. §-ai az indítványra vonatkozó további formai és tartalmi feltételekkel egészítenek ki.
- [33] Az Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem *actio popularis*, hanem az egyedi – konkrét – normakontroll eljárás egyik fajtája. {amint po. a 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés Indokolás [5] bekezdése is megállapította}.
- [34] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia.
- [35] Az Abv. Indokolásának [23] bekezdésében a következőkre is rámutatott: „Az ügy egyediségéből következő feltétel azonban, hogy a bíró indítványának nemcsak absztrakt jogi érvelést kell tartalmaznia, hanem a bíró által az előtte folyamatban lévő ügyben megállapított tényállást is, amelyben az Alaptörvény vagy nemzetközi szerződés sérelme megvalósult. [...] Olyan megállapított tényállás hiányában, amelyhez az indítványozó bíró kötve van, az eljárás elveszítené egyedi alapját, és absztrakt normakontrollá válna. Ebből következően az indítványozó bíró a saját eljárása megfelelő szakaszában, rendszerint bizonyítási eljárás eredményeként megállapított tényállás alapján dönthet arról, hogy kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását (*conditio specialis ratione temporis*).”
- [36] 2.3. Az Abtv. 25. § (1) bekezdésében szabályozott bírói kezdeményezés alapján benyújtott indítványnak – az Alkotmánybíróság korábbiakban részletezett gyakorlatából következően – meg kell teremtenie a közvetlen ösz-

szefüggést a bíróság előtt folyamatban levő ügy és az alkalmazandó norma állított alaptörvény-ellenessége között (ami valójában s értelemszerűen az alapul veendő tényállás – amelyben az Alaptörvény sérelme megvalósult – alapján állhat fenn).

- [37] A bírói kezdeményezés egyedi normakontroll jellegéből egyenesen következik, hogy az állított alaptörvény-ellenességnek a konkrét ügy vonatkozásában is fenn kell állnia, a konkrét ügyre is hatással kell lennie. Másként megfogalmazva követelmény, hogy a bíróság az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése nélkül nem tud, ne tudjon az Alaptörvénynek megfelelő döntést hozni.
- [38] 2.4. A bíróság által felfüggesztett ügyben a 2024. október 11-i előkészítő ülésen hozott II. számú végzés valószínűsíti, hogy a Btk. 227. § (3) bekezdését a bíróságnak alkalmaznia kell (bár ebből – értelemszerűen – nem következik, hogy a vádindítvány szerinti minősítés kizárt lenne).
- [39] Az indítványozó részletesen kifejtette, hogy milyen okból tartja a jogszabályi rendelkezés „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” szövegrészét diszkriminatívnak, így az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe ütközőnek.
- [40] Ugyanakkor az állított alaptörvény-ellenesség a bíróság által felfüggesztett ügyre – értelemszerűen – kihatással nem lehet. Az indítvány ugyanis a diszkriminációt az üggyel nem érintett, konkrétan meg nem határozható harmadik személyek viszonylatában állítja. Vagyis azok vonatkozásában, akik a Btk. 227. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjába ütköző becsületsértés vétségét nem sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követik el. Értelemszerűen a vádlott nem e körbe tartozó.
- [41] Ehhez képest pedig az indítványozó által kért ún. mozaikos megsemmisítés a vádlott, és a pótmagánvádló tekintetében, illetve a folyamatban lévő konkrét büntetőügy vonatkozásában, a tényállásszerűség szempontjából közömbös.
- [42] Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványból kitűnően az indítványozó valójában a konkrét (a bíróság előtt indult s eljárásában felfüggesztett) büntetőügy elbírálhatóságának akadályozottsága címén, s a vádtól eltérő jogi minősítés perjogi lehetősége alapján a büntetőügyben a még el nem bírált vádindítvány szerinti Btk. 219. § (1) bekezdés *a)* pontjába ütközés helyébe a Btk. 227. § szerinti jogi minősítést állította, majd ezt alapulvéve, s harmadik személy vonatkozásában támasztott alkotmányos aggályt. Ezen igény azonban értelemszerűen – s nyilvánvalóan – kívül esik azon a körön, ami bírói kezdeményezés számára biztosítja a konkrét, folyamatban lévő büntetőügyben az Alkotmánybírósághoz fordulás Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti lehetőségét.
- [43] 3. Következésképp a Btk. 227. § (3) bekezdése állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható, mivel az indítvány alapján nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában foglalt feltételnek.
- [44] Ekként az Alkotmánybíróság a Btk. 227. § (3) bekezdésének „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést a rendelkező részben foglaltak szerint visszautasította.

Budapest, 2025. május 13.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: III/364/2025.

